

Fakultetsstyrelsens arbetsutskott

Riktlinjer för fördelning av forskningsresurser samt rapportering och uppföljning av forskningsverksamhet

Grundprincipen vid Humanistiska och teologiska fakulteterna är att alla disputerade lärare med tillsvidareanställning ska bedriva forskning inom anställningen. För att klargöra den enskildes rättigheter och skyldigheter, samt för att stärka och uppmuntra forskningen vid HT-fakulteterna, har följande riktlinjer om fördelning och rapportering av forskningsresurser utarbetats.

Högskolelagen (4 §) klargör att de tillgängliga resurserna vid ett lärosäte ”ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten”. Riktlinjerna syftar därför också till att ge underlag för utvärdering och kvalitetssäkring. Riktlinjerna avser i första hand att vara ett stöd för forskande personal och institutionsledningar.

Riktlinjerna syftar till att förtydliga:

- hur forskningsresurser fördelas på olika tjänstekategorier
- vilka verksamheter som ska betraktas som forskning inom tjänst
- hur forskningsaktiviteterna ska rapporteras.

Fördelning av forskningstid i tjänsten

Forskningstid fördelas i Lunds universitets arbetstidsavtal på olika tjänstekategorier i normalfallet enligt följande:

En universitetslektor ska ägna sig åt både undervisning och forskning. Den del av årsarbetstiden för lektorer som används för undervisning ska uppgå till i genomsnitt högst 70 % för planeringsperioden. Övriga arbetsuppgifter ska uppgå till minst 30% av arbetstiden varav minst 20 % ska avse forskning och kompetensutveckling.

Lektorer: minst 20 % (motsvarande 8,5 veckor per år vid 1 700 timmars årsarbetstid).

Lektorer med docentkompetens vid HT-fakulteterna: minst 25 % (motsvarande 10,5 veckor om året, dito).

HT-fakulteterna har ökat andelen forskning inom tjänst för lektorer med docentkompetens. Det är därvid viktigt att notera att undervisning även för lektorer med docentkompetens kan uppgå till högst 70 %. Såväl institutionsledning som den enskilde lektorn ska därför vara uppmärksamma på att resterande arbetsuppgifter inte belastar docentens forskningsdel av arbetstiden.

En biträdande universitetslektor ska ägna huvudparten (dvs. över 50 %) av sin årsarbetstid åt forskning och forskningsrelaterad kompetensutveckling.

En professor ska ägna huvudparten (dvs. över 50 %) av sin årsarbetstid åt forskning och forskarutbildning, inkl. forskarhandledning. Utöver detta kan även externa uppdrag, ledning och administration och undervisning på grund- eller avancerad nivå ingå i tjänsten.

Förväntningarna på professorer redovisas i ett särskilt dokument (*Förväntningar på professorer vid HT-fakulteterna – underlag för rekrytering och utrymme för befordran*, se bilaga 1). Bland dessa ingår bland annat att bedriva egen forskning av hög kvalitet som har nationell och internationell genomslagskraft, att målmedvetet arbeta för att skapa kreativa och starka forskningsmiljöer och att arbeta med strategiskt viktiga forskningsansökningar.

För att bidra till utbildningarnas forskningsanknytning och locka motiverade och ambitiösa studenter är det angeläget att den forskande personalen undervisar på grund- och avancerad nivå. För att skapa optimala villkor för både forskning och undervisning ska institutionerna sträva efter att schemalägga undervisningen på ett sätt som möjliggör koncentrerad forskningstid.

Det är viktigt att de som tilldelas externa medel får möjlighet att kombinera dessa med den fakultetsfinansierade forskningstiden på ett sätt som är gynnsamt för forskningen.

Forskning och forskningsrelaterade verksamheter

Nedan listas tre kategorier av aktiviteter som hör till forskning eller forskningsrelaterad verksamhet. Det är viktigt att understryka att olika ämnen och forskningsområden har olika forsknings- och publicerings-traditioner samt att populärvetenskapligt författarskap och olika former av samverkan värderas olika inom de ämnesdiscipliner som sorterar inom humaniora och teologi. Exempelen måste därför betraktas som öppna. Det

kan förekomma andra aktiviteter än de uppräknade, och alla aktiviteter är inte nödvändigtvis aktuella för varje enskild forskare.

1. *Forskning och uppdrag kopplade till forskarkompetens*

Till denna kategori hör:

- egen forskningsverksamhet (inläsning, materialinsamling, analysarbete, sammanställning av artiklar, rapporter, böcker, redaktörskap för antologier, temanummer i vetenskapliga tidskrifter, recensioner av facklig litteratur, etc.)
- ansökningar om forskningsmedel, projektledning och projektadministration (inkl. avrapportering)
- arrangemang av och deltagande i högre seminarier
- arrangemang av och deltagande i vetenskapliga konferenser, workshoppar, seminarier etc.
- uppbyggande av forskningsinfrastrukturer
- arkivering av forskningsdata
- redaktörskap för vetenskapliga tidskrifter
- uppdrag som sakkunnig, opponent och betygsnämndsledamot
- ledamotskap och förtroendeuppdrag i forskningsråd, vetenskapliga samfund och forskningsinriktade stiftelser och råd för sakkunniggranskning
- sakkunniggranskning av vetenskapliga publikationer.

Av ovanstående bör forskning, forskningsrapportering och ansökningar om forskningsmedel betraktas som grundläggande i den meningen att de inte kan ersättas av annan verksamhet.

Valet av publiceringskanal kan bero på ett antal variabler och står oftast den enskilde forskaren fritt. Dock bör hänsyn tas till hur publiceringskanalen påverkar genomslag såväl nationellt som internationellt samt inom och utom akademien. I enlighet med Lunds universitets policy bör open access-publicering i möjligaste mån eftersträvas.

2. *Forskningskommunikation utanför akademien och samverkan*

Enligt högskolelagen skall *samverkan* med det omgivande samhället genomsyra både forskning och utbildning. Det formuleras på följande vis (1 kap. 2 §): ”I högskolornas uppgift ska det ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta.”

Till denna kategori hör:

- populärvetenskaplig publicering
- forskningsrelaterade/expertisbaserade artiklar i tidningar, populärpress och på webben

- forskningsrelaterade/expertisbaserade aktiviteter i sociala medier, bloggar, poddar, debatter, m.m.
- framträdande i andra media i egenskap av expert (t.ex. intervjuer i radio och TV)
- deltagande i/arrangemang av föreläsningar, seminarier och paneldiskussioner för allmänheten
- expertisbaserade recensioner av böcker/filmer/utställningar etc.
- kontakt och utbyte med allmänhet, myndigheter, organisationer etc.
- rapport- och utredningsarbete för myndigheter, organisationer etc.
- näringslivssamverkan
- uppdragsforskning
- samarbete med grundskola/gymnasium.

Dessa aktiviteter kan utföras antingen inom forskningsdelen av en anställning eller ingå i det utrymme som finns kvar i en lektors bemanningsplan efter att 70 % planerats för undervisning och 20 % för forskning. Om de utförs inom forskningsdelen ska de vägas mot rättigheten/skyldigheten att forska.

3. Kompetensutveckling

Enligt arbetstidsavtalet ska varje enskild lärare garanteras tid för egen kompetensutveckling. Denna ska planeras i samråd med institutionsledningen. Det finns i avtalet ingen tydligt markerad gräns mellan forskning och kompetensutveckling. Å ena sidan säger avtalet att den del av årsarbetstiden som används för forskning och kompetensutveckling för lektorer normalt ska uppgå till minst 20 %. Å andra sidan framgår det i *Råd och anvisningar till lokalt avtal om arbetstid för lärare* (s. 5) att aktiviteter som ”internat, deltagande i arbetsgrupper, gemensamt utvecklingsarbete på fakultetsnivå, deltagande i institutionsstyrelse, mentorskap för nyanställda m m” bör få utrymme i de 10 % som finns kvar i en lektors bemanningsplan efter att 70 % planerats för undervisning och 20 % för forskning och kompetensutveckling. Avtalet säger ingenting om professorers, biträdande lektorers eller postdoktorers kompetensutveckling.

HT-fakulteterna understryker att den otydliga gränsen mellan forskning och kompetensutveckling inte ska tolkas eller tillämpas på ett sätt som missgynnar den vetenskapligt kompetenta lärarens förutsättningar att bedriva forskning.

Kompetensutveckling inom tjänst ska heller inte ersätta forskning, forskningsrapportering och ansökningar om forskningsmedel (se punkt 1 ovan).

Rapportering och uppföljning av forskningsverksamhet

Det åligger var och en som bedriver forskning med fakultetsmedel eller med extern finansiering att i enlighet med HT-fakulteternas nedanstående riktlinjer årligen redovisa pågående och slutförd forskning. Redovisningen tjänar som

- underlag för HT-fakulteternas interna forskningsuppföljning och fördelning av medel för forskning
- underlag i samband med externa forskningsutvärderingar samt
- informationskälla för forskare och andra intressenter.

Redovisningen av forskningen ska ske genom att

- publicerade verk och artiklar samt andra forskningsaktiviteter löpande läggs in i LUCRIS i enlighet med de separata riktlinjer som utformats för LUCRIS-rapportering
- aktuella och uppdaterade uppgifter om varje forskare som bedriver forskning med fakultetsmedel görs tillgängliga på respektive institutionens hemsida.

Prefekten eller en biträdande prefekt med ansvar för forskning har ansvaret för att redovisning sker enligt ovanstående riktlinjer.

I detta ansvar ligger även att

- administrera respektive institutions insatser i samband med utvärderingar och se till att relevanta underlag finns tillgängliga inom angivna tidsramar
- den individuella forskningsinsatsen årligen utvärderas i samband med utvecklingssamtal på institutionsnivå
- föra samtal med forskare som har svårigheter att fullgöra sin forskning och föreslå åtgärder för att förbättra deras situation
- rapportera till HT:s forskningsnämnd om forskningsläget vid institutionen när så anmodas.

Sistnämnda punkt sker främst i form av en kortfattad, reflekterande rapport över forskningsläget vid varje enskild institution. Den sammanställs efter de riktlinjer som inför rapportering anges av forskningsnämnden och lämnas in en gång vartannat år. Ett relevant LUCRIS-underlag tillhandahålls inför rapportering av HT-biblioteken, och institutionsrapporterna ska innehålla kommentarer av detta underlag. Forskningsnämnden analyserar institutionernas rapporter och följer sedan upp dem i dialog med respektive institutionsledning.

Prefekterna kan delegera arbetsuppgifterna, dock ej själva ansvaret för att arbetet blir gjort. Ytterst är det prefektens ansvar att lämpliga åtgärder vidtas i enskilda fall.

Det bör slutligen framhållas att all forskning som utförs av anställda ska komma HT-fakulteterna och Lunds universitet till godo. Med andra ord är det viktigt att enskildas forskningsinsatser återkopplas till verksamheten, antingen genom undervisning på olika nivåer eller under gemensamma seminarier och andra gemensamma forskningsaktiviteter. Det ligger främst på institutionsledningarna att vara uppmärksamma på att sådan återkoppling sker.